

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 133,001106

ת נ ך

יחידת הלימוד השלישית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — (20×3) — 60 נקודות
פרק שני — (20×2) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.
- הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (60 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שלוש מן השאלות 1-4.
בכל שאלה שבחרת, ענה על שניים מן הסעיפים א-ג.
(לכל סעיף — 10 נקודות; סה"כ לכל שאלה — 20 נקודות)

1. קרא במדבר, י"א, 1-22.

א וַיְהִי הָעַם בְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאָזְנֵי ה' וַיִּשְׁמַע ה' וַיַּחֲד אֶפֶס
ב וַתִּבְעֶר-בָּם אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה: וַיִּצְעַק הָעַם
ג אֶל-מֹשֶׁה וַיִּתְּלַל מֹשֶׁה אֶל-ה' וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ: וַיִּקְרָא שֵׁם-
ד הַמָּקוֹם הַהוּא תִּבְעֶרָה כִּי-בִעֲרָה בָּם אֵשׁ ה': וְהִיאסְפָּף
אֲשֶׁר בִּקְרָפֹה הַתְּאוֹה וַיִּשְׁבוּ וַיִּכְפּוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ
ה מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר: וַזְכַּרְנוּ אֶת-הַדָּגָה אֲשֶׁר-נֹאכַל בַּמַּצָּרִים חֲנֹם
וְאֶת-הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבִטָּחִים וְאֶת-הַחֲצִיר וְאֶת-הַבְּצָלִים
וְאֶת-הַשּׁוּמִים: וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יִבְשָׁה אֵין כֹּל בְּלִתִּי אֶל-הַמָּן
ז עֵינֵינוּ: וְהַמָּן כֹּזֵר-עֹד הוּא וְעֵינֵנוּ כְּעֵין הַבְּדֹלָח: שְׁטוּ הָעַם
ח וּלְקֹטוּ וּטְחֲנוּ בְּרָחִים אוֹ דָּכוּ בַּמִּדְבָּה וּבְשָׁלוּ בַּפְּדִיּוֹר וַעֲשׂוּ אֹתוֹ
ט עֲגוֹת וְהִיָּה טַעֲמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן: וּבִרְדַּת הַטֹּל עַל-הַמַּחֲנֶה
י לַיְלָה יִרְדַּ הַמָּן עֲלֵיו: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת-הָעַם בֹּכֶה לְמִשְׁפַּחְתּוֹ
יא אִישׁ לִפְתָּח אֹהֶלוֹ וַיַּחֲד-אֶף ה' מְאֹד וּבִעֵינֵי מֹשֶׁה רַע: וַיֹּאמֶר
יב מֹשֶׁה אֶל-ה' לֵמָּה הִרְעִיתָ לַעֲבֹדְךָ וּלְמָה לֹא-מִצִּיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
לְשׁוֹם אֶת-מִשְׁאֵל כָּל-הָעַם הַזֶּה עָלַי: הֲאֵנֹכִי הִרִיתִי אֶת-כָּל-הָעַם
הַזֶּה אִם-אֵנֹכִי יִלְדִיתִּהוּ כִּי-תֹאמַר אֵלַי שֹׂאֵהוּ בַחֲיוֹן כֹּאֲשֶׁר
יג יִשָּׂא הָאָמֶן אֶת-הַיֶּנֶק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לֹאֲבֹתָיו:
יד מֵאֵין לִי בָשָׂר לִתֵּת לְכָל-הָעַם הַזֶּה כִּי-יִכְּבוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנְהַר-
טו לָנוּ בָשָׂר וְנֹאכְלָה: לֹא-אוּכַל אֲנֹכִי לִבְדִּי לִשְׂאת אֶת-כָּל-הָעַם
הַזֶּה כִּי כִבֵּד מִמּוֹנִי: וְאִם-כִּכֵּה וְאֶת-עֲשֵׂה לִי הֲרֹגֵנִי נָא הֲרֹג אִם-
מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֶל-אַרְאֶה בְּרַעֲתִי:

טו וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה אֲסֹפֶה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר יָדַעְתָּ בִּיהֶם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלִקְחָתָם אִתָּם אֶל־אֹהֶל
 יו מוֹעֵד וְהִתִּיצְבוּ שָׁם עִמָּךְ: וְיִרְדְּתִי וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם וְאַצְלֵתִי
 מִן־הָרֹדֶף אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אִתָּךְ בְּמִשְׁא
 יח הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אֹתָהּ לְבִדְךָ: וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ
 לַמֶּחֶר וְאָכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בִכִּיתֶם בְּאֶזְנֵי ה' לֵאמֹר מִי יֵאכְלֵנוּ
 בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְנָתַן ה' לָכֶם בָּשָׂר וְאָכַלְתֶּם:
 יט לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמִים וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא
 כ עֶשְׂרֵה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם: עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־
 יֵצֵא מֵאִפְכֶם וְהָיָה לָכֶם לזָרָא יַעַן כִּי־מֵאִסְתֶּם אֶת־ה'
 אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְתִבְכּוּ לִפְנֵי לֵאמֹר לָמָּה זֶה יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם:
 כא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שִׁש־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אֲנִכִּי בְּקִרְבּוֹ
 כב וְאַתָּה אֹמֶרֶת בָּשָׂר אֶתֶּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים: הֲצֹאן וּבִקֵּר
 יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם אִם אֶת־כָּל־דֹּגֵי הַיָּם יֹאסֹף לָהֶם וּמִצָּא
 לָהֶם:

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג.

קרא פסוקים 1-3 ופסוקים 4-15 בקטע שלפניך.

א. יש הטוענים כי מפסוקים אלה אפשר ללמוד על שינוי ביחס של משה לעם.

האם אתה מסכים עם טענה זו? נמק, ובסס את דבריך על הכתוב.

ב. קרא פסוקים 4-10 בקטע שלפניך.

(1) הבא מפסוקים 4-6 שני פרטים היכולים להסביר את הסיבה לתלונת העם,

והסבר אותם. (6 נקודות)

(2) יש הטוענים שהנאמר בפסוקים 7-9 נועד להצדיק את תגובות ה' ומשה בפסוק 10.

הסבר טענה זו. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 18-22 בקטע שלפניך.

(1) הסבר את התגובה של משה על הפתרון של ה' למצוקת העם. בסס את הסברך

על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קרא גם שמות, ט"ז, 2-4, 13-15.

האם ההשוואה בין הנאמר בבמדבר, י"א, 18-22 בקטע שלפניך לנאמר

בשמות, ט"ז, 2-4, 13-15 מצדיקה את התגובה של משה שהסברת בתת-סעיף (1)?

נמק. (6 נקודות)

2. קרא דברים, ל"ד.

א וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֶרְבַת מוֹאָב אֶל־הָר נֹבֹ
 ב רֹאשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
 ג וְאֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן: וְאֶת כָּל־נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אַפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
 ד וְאֶת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן: וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכְּפָר
 ה בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֶעֶר: וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו זֹאת
 ו הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרְעֶךָ
 ז אֶתְנַנָּה הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׂמָה לֹא תַעֲבֹד: וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה
 ח עֶבֶד־ה' בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־פִּי ה': וַיִּקְבֹּד אֹתוֹ בְּגִל בְּאֶרֶץ
 ט מוֹאָב מִן הַבַּיִת פְּעוּר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קִבְרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
 י וּמֹשֶׁה בֶן־יִמְיָא וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא־כָהֲתָה עֵינּוֹ וְלֹא־
 יא נֶס לָחָה: וַיָּבֹכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים
 יב יוֹם וַיָּתֵמּוּ יָמֵי בְנֵי אֶבְל מֹשֶׁה: וַיְהִישֶׁע בְּדִנּוֹן מֶלֶאךָ רוּחַ חֲכָמָה
 יג כִּי־סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ
 יד כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה: וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
 טו כַּמֹּשֶׁה אֲשֶׁר יָדָעוּ ה' פָּנִים אֶל־פָּנִים: לְכָל־הָאֲתָת וְהַמוֹפְתִּים
 טז אֲשֶׁר שָׁלַח ה' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לַפְּרָעָה וּלְכָל־עַבְדָּיו
 יז וּלְכָל־אֲרָצוֹ: וּלְכָל־הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכָל־הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
 יח עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל:

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך, וגם שמות, ג', 16-17.

יש מי שרואה בדברים הנאמרים בפסוקים 1-4 בקטע שלפניך ביטוי של חסד שעשה ה' עם משה, ויש מי שרואה בהם ביטוי לכישלון השליחות של משה. הסבר את שתי הפרשנויות האלה, ובסס אותן על הכתובים.

ב. על פסוק 5 נאמר בתלמוד: ויש אומרים: לא מת משה. (תלמוד בבלי, סוטה יג, ע"ב)

(1) הבא מן הקטע שלפניך רמז אחד שיכול לבסס דברים אלה, וראיה אחת השוללת אותם. הסבר את דבריך. (6 נקודות)

(2) מדוע לדעתך הפרטים בנוגע למות משה ולמקום קבורתו נותרו מעורפלים? הסבר את דבריך. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 10-12 בקטע שלפניך.

הסבר כיצד כל אחד מן הפסוקים האלה מבטא היבט אחר במפעל חייו של משה.

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6.

א וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שְׂאוּל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים
 ב וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גִּדִּי: וַיִּקַּח
 שְׂאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בַּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לִבְקֹשׁ
 ג אֶת־דָּוִד וְאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי הַיְעִלִים: וַיָּבֹא אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן
 ד עַל־הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מַעְרָה וַיָּבֹא שְׂאוּל לְהִסָּךְ אֶת־רִגְלָיו וְדָוִד
 וְאֲנָשָׁיו בִּירְכְּתֵי הַמַּעְרָה יֹשְׁבִים: וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה
 ה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר ה' אֵלֶיךָ הִנֵּה אֲנֹכִי נָתַן אֶת־אֵיבֶיךָ בְּיָדְךָ
 וַעֲשִׂיתָ לוֹ כַּאֲשֶׁר יָטַב בְּעֵינֶיךָ וַיִּקֶּם דָּוִד וַיְכַרֵּת אֶת־כְּנָפֵי־
 ו הַמַּעְיֵל אֲשֶׁר־לְשְׂאוּל בַּלֵּט: וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּךְ לִב־דָּוִד אֶת־
 ז עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־כְּנָף אֲשֶׁר לְשְׂאוּל: וַיֹּאמֶר לְאֲנָשָׁיו חֲלִילָה
 ח לִי מֵה' אֲסֹאֲעֶשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְאֹדְנִי לְמִשְׁחֵי ה'
 ט לְשַׁלַּח יָדִי בּוֹ כִּי־מִשְׁחֵי ה' הוּא: וַיִּשְׁפֹּעַ דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו
 י בַּדְּבָרִים וְלֹא נָתַנָּם לְקוֹם אֶל־שְׂאוּל וּשְׂאוּל קָם מִהַמַּעְרָה
 יא וַיֵּלֶךְ בַּדֶּרֶךְ: וַיִּקֶּם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּצֵא מִן הַמַּעְרָה
 יב וַיִּקְרָא אַחֲרֵי־שְׂאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיִּבֶט שְׂאוּל אַחֲרָיו
 יג וַיִּקַּד דָּוִד אֲפִים אֲרֻצָּה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׂאוּל לְמָה
 יד תִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי אָדָם לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד מִבְּקֹשׁ רַעְתָּךְ: הִנֵּה
 טו הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֶת אֲשֶׁר־נָתַנְךָ ה' וְהַיּוֹם בְּיָדִי
 טז בַּמַּעְרָה וַאֲמַר לְהִרְגֶּךָ וּתְחַס עָלֶיךָ וַאֲמַר לֹא־אֲשַׁלַּח יָדִי בְּאֲדֹנִי
 יז כִּי־מִשְׁחֵי ה' הוּא: וַאֲבִי־רֹאֶה גַם רֹאֶה אֶת־כְּנָף מַעְיֵל בְּיָדִי
 יח כִּי בִכְרַתִּי אֶת־כְּנָף מַעְיֵלְךָ וְלֹא הִרְגָתִיךָ דַּע וְרֹאֶה כִּי אֲנִי בְּיָדִי
 יט רַעַה וּפִשֵּׁעַ וְלֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה צָדִיק אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:
 כ יִשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּנְקַמְנִי ה' מִמֶּךָ וַיְדִי לֹא תִהְיֶה־בְּךָ:
 כא כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מִשַּׁל הַקִּדְמוֹנִי מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע וַיְדִי לֹא
 כב תִּהְיֶה־בְּךָ: אַחֲרָיו מִי יֵצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף
 כג אַחֲרַי כְּלָב מֵת אַחֲרַי פָּרַעַשׁ אֶחָד: וְהָיָה ה' לְדֹנִן וּשְׁפֹט בֵּינִי
 כד וּבֵינֶךָ וְרֹאֵה וַיִּרֶב אֶת־רִיבִי וַיִּשְׁפֹּטֵנִי מִיָּדְךָ: וַיְהִי
 כה כְּכֹלֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־שְׂאוּל וַיֹּאמֶר
 כו שְׂאוּל הַקֵּלֶךְ זֶה בְּנִי דָוִד וַיֵּשֶׂא שְׂאוּל קֶלֶו וַיִּבֶךְ: וַיֹּאמֶר אֶל־
 כז דָּוִד צִדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גִּמְלַתִּנִּי הַטּוֹבָה וָאֲנִי גִמְלַתִּיךָ
 כח הָרָעָה: וְאַתָּה הִגַּדְתָּ הַיּוֹם אֶת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָה אֵתִי טוֹבָה אֶת

יט אִשֶּׁר סָגַרְנִי הֵן בִּידֶךָ וְלֹא הִרְגָתָנִי: וְכִי־יִמְצָא אִישׁ אֶת־
אִיבֹו וְשִׁלְחוֹ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וְהֵן יִשְׁלַמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה
כ אִשֶּׁר עָשִׂיתָה לִּי: וְעַתָּה הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מֶלֶךְ תִּמְלוֹךְ וְקָמָה
כא בִּידֶךָ מַמְלַכַת יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה הִשְׁבַּעָה לִּי בְּהֵן אֶסְתַּכְרִית
כב אֶת־זֶרְעִי אַחֲרֵי וְאֶסְתַּשְׁמִיד אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי: וַיִּשְׁבַּע
דָּוִד לְשֹׁאוֹל וַיִּלֶךְ שֹׁאוֹל אֶל־בֵּיתֹו וְדָוִד וְאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל־
הַמְצֹודָה:

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-5 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א', 1-4**.

קרא את המדרש שלפניך:

אמר רבי יוסי ברבי חנינא: כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם, שנאמר "והמלך דוד וקן בא בימים ויכססו פגגדים ולא יחם לו". (תלמוד בבלי, ברכות סב, ע"ב)

המדרש משמיע ביקורת כלפי דוד על התנהגותו המתוארת בקטע שלפניך **משמואל א, כ"ד**.

(1) מהי הביקורת, וכיצד שני הכתובים שקראת מסייעים למדרש להשמיע את הביקורת שלו? (6 נקודות)

(2) האם לדעתך הביקורת של המדרש כלפי דוד מוצדקת? נמק. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 9-15 בקטע שלפניך.

יש הטוענים שבפסוקים אלה דוד מבטיח לשאול שאין לו כל כוונה רעה כלפיו, ויש הטוענים שבדבריו דוד מייחל למות שאול. הסבר כל טענה, ובסס אותה על הכתוב.

ג. קרא פסוקים 16-21 בקטע שלפניך.

בדברי שאול אל דוד יש שלושה רכיבים:

— הכאה על חטא

— השלמה עם הגורל שניבא לו שמואל כי מלכותו לא תימשך אחרי מותו

— בקשה

ציין את הפסוקים שבהם נזכר כל אחד מרכיבים אלה, והסבר כל רכיב.

ויהי א
רַעַב בַּיָּמִי דָּוִד שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקֹשׁ דָּוִד אֶת־
פָּנָי ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל־שָׁאוּל וְאֶל־בֵּית
ב הדמים על אשר-המית את-הגבענים: ויקרא המלך
לגבענים ויאמר אליהם והגבענים לא מבני ישראל המה כי
אס-מיתר האמורי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש שאול
ג להפתם בקנאתו לבני-ישראל ויהודה: ויאמר דוד אל-
הגבענים מה אעשה לכם ובמה אכפר וברכו את-נחלת
ד ה' ויאמרו לו הגבענים אין-לי כסף וזהב עם-שאול ועם־
ביתו ואין-לנו איש להמית בישראל ויאמר מה-אתם
ה אמרים אעשה לכם: ויאמרו אל-המלך האיש אשר כלנו
ו אשר דמה-לנו נשמדנו מהתיצב בכל-גבול ישראל: יתן־
ו לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום ל ה' בגבעת שאול בחיר
ז ויאמר המלך אני אתן: ויחמל המלך על־
מפיבשת בן־יהונתן בן־שאול על־שבעת ה' אשר בינתם
ח בין דוד ובין יהונתן בן־שאול: ויקח המלך את־שני בני
רצפה בת־איה אשר ילדה לשאול את־ארמני ואת־
מפכשת ואת־חמשת בני מיכל בת־שאול אשר ילדה
ט לעדריאל בן־פרוזי המחלתי: ויתנם ביד הגבענים ויקיעם
בהר לפני ה' ויפלו שבעתים יחד והם המתו בימי קציר
י בראשנים תחלת קציר שערים: ותקח רצפה בת־איה את־
השק ותטתה לה אל־הצור מתחלת קציר עד נתך־מים
עליהם מן־השמים ולא־נתנה עוף השמים לנוח עליהם וימס
יא ואת־חית השדה לילה: ויגד לדוד את אשר־עשתה רצפה
יב בת־איה פלגש שאול: וילך דוד ויקח את־עצמות שאול
ואת־עצמות יהונתן בנו מאת בעלי יביש גלעד אשר
גנבו אתם מרחב בית־שן אשר תלוס שם הפלשתים
יג ביום הפות פלשתים את־שאול בגלבע: ויעל משם את־
עצמות שאול ואת־עצמות יהונתן בנו ויאספו את־עצמות
יד המוקעים: ויקברו את־עצמות־שאול ויהונתן בנו בארץ
בנימין בצלע בקבר קיש אביו ויעשו כל אשר־צוה המלך
ויעתר אלהים לארץ אחרי־כן:

שבעתם
והמה
בתחלת

תלאום שמה
פלשתים

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 1-6 בקטע שלפניך.

יש הטוענים, על פי המסופר בפסוקים אלה, שדוד פעל כראוי, ויש הטוענים שדוד פעל שלא כראוי.

בסס כל אחת מן הטענות על הכתוב, והסבר את דבריך.

ב. בפסוק 10 כתוב "עד נִתַּן מים עליהם", ובפסוק 14 כתוב "וַיַּעֲתֶר אֱלֹהִים לְאָרֶץ אַחֲרֵי כֵן".

בין שני פסוקים אלה יש לכאורה סתירה.

הסבר את הסתירה לכאורה, והבא פתרון אחד לסתירה שהסברת.

ג. (1) קרא פסוק 8 בקטע שלפניך וגם שמואל ב, ו', 23.

מהי הסתירה בין המסופר בשני פסוקים אלה? (4 נקודות)

(2) יש הטוענים שבפסוק 8 בקטע חל שיבוש.

קרא גם שמואל א, י"ח, 19.

מהו השיבוש האפשרי על פי פסוק זה? (6 נקודות)

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שתיים מן השאלות 5-7 (לכל שאלה — 20 נקודות).

5. קרא דברים, ג', 23-29; שמואל א, כ"ג, 6-17.

דברים, ג', 23-29

כג וַאֲתַחֲנֶן אֶל־ה' בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר:
כד אֲדֹנָי ה' אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת־
ידך הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִיָּאֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ כְּמַעֲשֶׂיךָ
כה וּכְגִבוּרְתֶּךָ: אֶעֱבֹדָנָא וְאֶרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
כו הַיַּרְדֵּן הַזֶּה הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּנָן: וַיַּתְעֲבֹר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם
ז' וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב־לֶךְ אֶל־תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי
כז עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה: עֲלֶה וְרֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְשֹׂא עֵינֶיךָ יוֹמָה וְצַפְנָה
ז' וְתִימְנָה וּמִזְרַחָה וְרֹאֶה בְּעֵינֶיךָ כִּי־לֹא תַעֲבֹד אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:
כח וְצוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְחֻזְקוֹהוּ וְאַמְצֵהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹד לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה
כט וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְנָשָׁב בְּגִיָּת מוֹל
בֵּית פְּעוֹר:

שמואל א, כ"ג, 6-17

וַיְהִי בְּכַרְתִּי אֶבִּיתָר בֶּן־
אָחִימֶלֶךְ אֶל־דָּוִד קַעֲיִלָה אֲפוֹד יָרֵד בִּידוֹ: וַיְגַד לְשָׂאוֹל כִּי־בֹא
דָּוִד קַעֲיִלָה וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל נִכְר אֹתוֹ אֱלֹהִים בְּיָדִי כִי נִסְגַּד
ח לָבוֹא בַּעִיר דֹּלְתִים וּבְרִיחַ: וַיִּשְׁמַע שָׂאוֹל אֶת־כָּל־הָעָם
ט לְמַלְחָמָה לָרֶדֶת קַעֲיִלָה לְצוּר אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו: וַיַּדַּע דָּוִד
כִּי עָלָיו שָׂאוֹל מַחֲרִישׁ הָרֶעָה וַיֹּאמֶר אֶל־אֶבִּיתָר הַכֹּהֵן
י הַגִּישָׁה הָאֲפוֹד: וַיֹּאמֶר דָּוִד ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יב שָׁמַע שָׁמַע עַבְדְּךָ כִּי־מִבְקֵשׁ שָׂאוֹל לָבוֹא אֶל־קַעֲיִלָה
יג לְשַׁחַת לַעִיר בַּעֲבוּרִי: הִיִּסְגַּרְנִי בַּעֲלִי קַעֲיִלָה בִּידוֹ הַיָּרֵד
יג שָׂאוֹל כְּאֲשֶׁר שָׁמַע עַבְדְּךָ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגִּדְנָא
יד לְעַבְדְּךָ וַיֹּאמֶר ה' יָרֵד: וַיֹּאמֶר דָּוִד הִיִּסְגַּרוּ
יד בַּעֲלֵי קַעֲיִלָה אֹתִי וְאֶת־אֲנָשָׁי בִּיד שָׂאוֹל וַיֹּאמֶר ה'
יג יִסְגִּירוּ: וַיִּקֶּם דָּוִד וְאֲנָשָׁיו כְּשֶׁש־מָּאוֹת אִישׁ
יג וַיִּצְאוּ מִקַּעֲיִלָה וַיִּתְּהֻלְכוּ בְּאֲשֶׁר יִתְּהֻלְכוּ וּלְשָׂאוֹל הִגִּד כִּי־נִמְלָט

יד דוד מקעילה ויחדל לצאת: וישב דוד במדבר במצודות וישב
 טו בחר במדבר זיף ויבקשהו שאול כל הימים ולא נתנו אלהים
 טז בידו: וירא דוד כי יצא שאול לבקש את נפשו ודוד במדבר
 זיף בחדשה: ויקם יהונתן בן שאול וילך אל-
 יז דוד חרשה ויחזק את ידו באלהים: ויאמר אליו אל תירא
 כי לא תמצאך יד שאול אבי ואתה תמלך על ישראל
 ואנכי אהיה לך למשנה וגם שאול אבי ידע כן:

א. בשני הקטעים המנהיג פונה אל ה'.

(1) מהו ההבדל בין הדרך שבה משה מתקשר עם ה' ובין הדרך שבה דוד מתקשר עם ה'?

(6 נקודות)

(2) קרא גם במדבר, י"ב, 6-8.

על פי פסוקים אלה, הסבר מדוע כל אחד מן המנהיגים האלה מתקשר עם ה' בדרך שונה.

(6 נקודות)

ב. קרא את הקטע מדברים, ג' שלפניך ואת שמואל א, כ"ג, 14-17 שלפניך.

בכל אחד מן הקטעים שלפניך נמסרת הודעה בנוגע להעברת ההנהגה.

(1) ציין מי הוא המודיע בכל אחד מן הקטעים. (2 נקודות)

(2) בכל אחד מן הקטעים נדרשת אחת הדמויות לויתור.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על הכתוב. (6 נקודות)

6. קרא שמואל ב, כ"ג, 15-17; שמות, ט"ו, 22-26.

שמואל ב, כ"ג, 15-17

ט וַיִּתְּאוּהוּ דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי יִשְׁקֶנִי מַיִם
טז מִבְּאֵר בֵּית-לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר: וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים
בְּמַחְנֶה פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ-מַיִם מִבְּאֵר בֵּית-לָחֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעַר
וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִיאוּ אֶל-דָּוִד וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם וַיִּסַּךְ אֹתָם
יז לַיהוָה: וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי הַיְּהוָה מַעֲשֵׂתִי זֹאת הֲדָם הָאֲנָשִׁים
הַהֵלֶכִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה לְשִׁתּוֹתָם אֱלֹהֵי עֲשׂוֹ שְׁלֹשֶׁת
הַגִּבּוֹרִים:

שמות, ט"ו, 22-26

בב וַיִּפֹּעַ
בג מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיַּם-סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל-מִדְבַּר-שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת
כד יָמִים בְּמִדְבָּר וְלֹא-מָצְאוּ מַיִם: וַיָּבִיאוּ מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת
כה מַיִם מִמִּירְה בִּי מָרִים הֵם עַל-בֶּן קָרָא-שְׁמָה מִרְה: וַיִּלְנוּ
כז הָעָם עַל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה-נִּשְׁתָּה: וַיִּצַּעַק אֶל-יְהוָה וַיֹּדְהוּ
כח הַיְּהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל-הַמַּיִם וַיִּמָּתְקוּ הַמַּיִם שֵׁם שָׁם לֹא חָק
כט וּמִשְׁפַּט וְשֵׁם נָסָה: וַיֹּאמֶר אֶם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל הַיְּהוָה
לְאֱלֹהֶיךָ וְהִישָׁר בְּעֵינֶיךָ תַעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתַי וְשִׁמְרַתָּ כָּל-
חֻקֵּי כָל-הַמִּחְלָה אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא-אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי
אֲנִי הַיְּהוָה רַפָּאךָ:

א. קרא **שמואל ב**, כ"ג, 15-17 שלפניך.

(1) קרא את פירוש רד"ק לפסוקים 16-17.

שהיה חושב בנפשו: אילו שתה אותם כאילו שתה דמם, כי בנפשותם הביאום.

על פי הפירוש של רד"ק, מדוע לא שתה דוד את המים שכל כך רצה בהם?

(6 נקודות)

(2) כיצד מצטיירת דמותו של דוד המנהיג בעקבות הסירוב שלו לשתות את המים?

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ב. קרא גם **שמות**, ט"ו, 22-26 שלפניך.

(1) יש הטוענים שבקטע זה משה אינו קשוב לצורכי העם.

בסס טענה זו על שתי ראיות מן הכתוב. (6 נקודות)

(2) איך לדעתך היה דוד נוהג, אילו העם בהנהגתו היה נקלע למצוקה דומה? נמק.

(2 נקודות)

7. קרא שמואל ב, י"ג, 1-7; 19-27; 30-33.

שמואל ב, י"ג, 1-7

א ויהי
ב אחרי־כן ולאבשלום בן־דוד אחות יפה ושמה תמר ואהבה
ג אמנון בן־דוד: ויצר לאמנון להתחלות בעבור תמר אחתו
ד כי בתולה היא ופלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה:
ה ולאמנון דע ושמעו יונדב בן־שמעה אחי דוד וינדב איש
ו חכם מאד: ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן־המלך בפקר
ז בפקר הלא תגיד לי ויאמר לו אמנון את־תמר אחות
ח אבשלום אחי אני אהב: ויאמר לו יהונדב שכב על־משכבך
והתחל ובא אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר
אחותי ותברני לחם ועשתה לעיני את־הבריה למען אשר
ו אראה ואכלתי מידה: וישכב אמנון ויתחל ויבא המלך
ז לראותו ויאמר אמנון אל־המלך תבוא־נא תמר אחתי
ח ותלבב לעיני שתי לבבות ואברה מידה: וישלח דוד אל־
תמר הביתה לאמר לכי נא בית אמנון אחיך ועשילו
הבריה:

שמואל ב, י"ג, 19-27

ט ותקח תמר אפר על־ראשה
כ וכתנת הפסים אשר עליה קרעה ותשם ידה על־ראשה
ג ותלך הלוך וזעקה: ויאמר אליה אבשלום אחיה האמינון
אחיך היה עמך ועתה אחותי החלישי אחיך הוא אל־תשיתי
ד את־לבך לדבר הזה ותשב תמר ושמה בית אבשלום
ה אחיה: והמלך דוד שמע את כל־הדברים האלה ויחר לו
ו בא מאד: ולא־דבר אבשלום עם־אמנון למרע ועד־טוב כי
ב שנא אבשלום את־אמנון על־דבר אשר ענה את תמר
ג אחתו: ויהי לשנתיים ימים ויהיו גזזים לאבשלום
ד בבעל חצור אשר עם־אפרים ויקרא אבשלום לכל־בני
המלך: ויבא אבשלום אל־המלך ויאמר הנה־נא גזזים

כה לעבדך ילך-נא המלך ועבדיו עס-עבדך: ויאמר המלך אל-
 אבשלום אל-בני אל-נא נלך כלנו ולא נכבד עליך ויפריץ-
 כו בו ולא-אבה ללכת ויברכהו: ויאמר אבשלום ולא ילך-
 נא אתנו אמנון אחי ויאמר לו המלך למה ילך עמך:
 כז ויפריץ-בו אבשלום וישלח אתו את-אמנון ואת כל-בני
 המלך:

שמואל ב, י"ג, 30-33

ל ויהי המה בדרך והשמעה באה אל-דוד
 לאמר הבה אבשלום את-כל-בני המלך ולא-נותר מהם
 לא אחד: ויקם המלך ויקרע את-בגדיו וישכב
 לב ארצה וכל-עבדיו נצבים קרעי בגדים:
 וינזב ובן-שמעה אחי-דוד ויאמר אל-יאמר אדני את כל-
 הנערים בני-המלך המיתו כי-אמנון לבדו מת כי-על-פי
 לג אבשלום היתה שימה מיום ענתו את תמר אחתו: ועתה
 אל-ישם אדני המלך אל-לבו דבר לאמר כל-בני המלך מתו
 כי-אם אמנון לבדו מת:

א. לשני הבנים של דוד, אמנון ואבשלום, היו תכניות שהיו עלולות לפגוע באחרים.

פָּרַט מה הייתה התכנית של כל אחד מן הבנים. (8 נקודות)

ב. (1) הסבר כיצד היה דוד יכול למנוע את ביצוע התכנית של כל אחד מן הבנים.

(6 נקודות)

(2) מדוע לדעתך לא מנע דוד את ביצוע התכניות? הסבר את דברך. (6 נקודות)

בהצלחה!